

BILFINGER ENGINEERING
& CONSULTANCY

BILFINGER

CONCEPT NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

GASWINNING FFW
VERMILION ENERGY
NETHERLANDS B.V.

2025

BILFINGER ENGINEERING & CONSULTANCY
LAAN VAN NIEUW OOST-INDIË 25
2593 BJ | DEN HAAG
POSTBUS 16029
2500 BA DEN HAAG

PUBLIEKSSAMENVATTING	03
SAMENVATTING	04
LEESWIJZER	05
AFKORTINGEN	06

---

1. INLEIDING	07
1. Aanleiding	
2. Projectbesluit	
3. mer & c-NRD	
4. De initiatiefnemer en het bevoegd gezag	

---

2. DOEL VAN DE VOorgenomen ACTIVITEIT (VA)	14
--	----

---

3. WETTELIJK KADER	16
1. EU Methaanverordening	
2. Richtlijn Industriële Emissies	
3. Seveso III-richtlijn	
4. Mijnbouwwet	
5. Omgevingswet	
6. Kleineveldenbeleid	
7. Besluit activiteiten leefomgeving	
8. Besluit bouwwerken leefomgeving	
9. Natura 2000-activiteit	
10. Flora en Fauna activiteit	
11. Milieueffectrapportage	
12. Provinciaal beleid Fryslân	
13. Regionaal beleid	
14. Waterschapsverordening	
15. Participatie	

---

4. VOorgenomen ACTIVITEIT	26
1. Inleiding	
2. Situering en omvang van het initiatief	
3. Productie van aardgas	
4. Aard van het FFw-project	

---

5. ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN	32
-------------------------------	----

---

6. TE ONDERZOEKEN MILIEUASPECTEN	34
1. Beoordelingsmethode	
2. Plan-mer en integrale effectenanalyse	
3. Project-mer	

Publiekssamenvatting

Een c-NRD of concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau, is een document dat beschrijft welke onderwerpen en details onderzocht moeten worden voor een milieueffectrapport (MER). Dit rapport helpt bij het beoordelen van de milieueffecten van een plan of een project.

Vermilion Energy Netherlands B.V. wil aardgas winnen uit het gasveld FFW in het zuidwesten van Fryslân. Dit past binnen het Nederlandse beleid om gas te winnen uit kleine velden, zodat energievoorziening betrouwbaar, toegankelijk en betaalbaar blijft.

Het project omvat verschillende onderdelen:

- Het opzetten van maximaal drie mijnbouwlocaties.
- Het uitvoeren van diepe boringen vanaf deze locaties.
- Het bouwen van een installatie om het gas te produceren.
- Het aanleggen van pijpleidingen om het gas te transporteren.
- Het produceren van gas volgens een winningsplan.
- Het verwijderen van de mijnbouwlocatie na afloop van de gaswinning.

Omdat het project onder een Natura 2000-gebied valt, moet de overheid een projectbesluit opnemen volgens de Omgevingswet. Dit besluit vereist een milieueffectrapport (MER) om de milieugevolgen te onderzoeken. Voor dit project wordt een uitgebreide procedure gevolgd.

Met de c-NRD geeft Vermilion informatie over het doel van het project, de MER-procedure en de te onderzoeken alternatieven en milieueffecten. Dit wordt gevolgd door een openbare kennisgeving en ter inzage legging.

Samenvatting

Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion) is voornemens het gasveld FFW (Friesland Follega Woudsend) in het zuidwesten van Fryslân aan te boren en in productie te nemen. De winning van aardgas uit een klein veld zoals FFW past binnen het gevoerde Rijksbeleid, het zogenoemde kleineveldenbeleid. Het Rijksbeleid is gericht op een betrouwbare energievoorziening, die gaandeweg steeds duurzamer moet worden. Tegelijkertijd moet ook de energie toegankelijk en betaalbaar blijven voor iedereen.

Het project bestaat uit meerdere onderdelen:

- Het oprichten van maximaal drie mijnbouwlocaties (inclusief toegangsweg). Voor deze locaties worden een aantal mogelijkheden in het gebied onderzocht in samenspraak met de omgeving door middel van het participatie principe.
- Het uitvoeren van diepboring(en) vanaf één tot maximaal drie nieuw aan te leggen mijnbouwlocatie(s). Het uitvoeren van diepboring(en) vanaf tijdelijke locatie(s) is ook een optie.
- Het oprichten van een productie-installatie op de nieuwe aangelegde locatie(s) voor het produceren van aardgas.
- Het aanleggen van een aardgastransportleiding van elke nieuw aan te leggen locatie naar bestaande aardgasinfrastructuur van Vermilion.
- Het produceren van het aardgas uit het FFW-gasveld op basis van het op te stellen winningsplan FFW.
- Het verwijderen van de mijnbouwlocatie(s) na beëindiging van de gaswinning.

De voorgenomen activiteit van Vermilion betreft de aanleg van mijnbouwwerk(en) voor de opsporing en winning van koolwaterstoffen uit een gasveld dat gedeeltelijk onder een Natura 2000-gebied ligt. Hierdoor is het Rijk verplicht om een projectbesluit vast te stellen, zoals genoemd in afdeling 5.2 in de Omgevingswet[1]. Om tot dit besluit te komen, moet de projectprocedure worden doorlopen. Het Voornemen en Voorstel Participatie (VenP) wordt gebruikt als leidraad voor de participatie gedurende de projectprocedure.

Daarnaast is een projectbesluit project-mer-plichtig (artikel 11.6, derde lid van het Omgevingsbesluit). Een project-mer wordt doorlopen voor specifieke projecten die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben. De mer-procedure resulteert in een milieueffectrapport (MER), waarin de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit worden bekeken. Voor dit project wordt de uitgebreide procedure gevolgd (Artikel 16.50 van de Omgevingswet).

Met dit c-NRD biedt Vermilion informatie op hoofdlijnen aan over de aanleiding en het doel van het initiatief, de mer-procedure en het te nemen besluit. In de c-NRD is een afbakening van de alternatieven opgenomen en wordt aangegeven op welke (milieu)effecten deze alternatieven worden onderzocht. De c-NRD wordt ter inzage gelegd zodat iedereen kan reageren.

---

[1] [wetten.nl - Regeling - Omgevingswet - BWBR0037885 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl - Regeling - Omgevingswet - BWBR0037885 (overheid.nl))

Leeswijzer

In onderhavig document wordt in hoofdstuk 1 ingegaan op het voornemen en de bijbehorende mer-procedure. Hoofdstuk 2 gaat in op het doel van het voornemen in brede zin, waarna hoofdstuk 3 ingaat op het wettelijk kader waarbinnen het voornemen plaats zal vinden. Hoofdstuk 4 en 5 behandelen respectievelijk de voorgenomen activiteit (VA) en de te overwegen alternatieven & varianten. Ten slotte worden in hoofdstuk 6 en 7 achtereenvolgens de huidige situatie van de omgeving en de gevolgen daarop van het initiatief besproken.

Afkortingen

ABRvS	Afdeling Bestuurs Rechtspraak van de Raad van State
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
BB-CVM	Bodembescherming: combinaties van voorzieningen en maatregelen
Bbl	Besluit bouwwerken leefomgeving
BBT	Best Beschikbare Technieken
BOP	Blow Out Preventor
BREF	Best Beschikbare Technieken Referentie Document
c-NRD	Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau
EZ	Economische Zaken
FAMKE	Friese Archeologische Monumentenkaart Extra
FET	Friese Energietafel
FFW	Friesland Follega Woudsend
FK2050	Fryslân Klimaatbestendig 2050
I&W	Infrastructuur & Waterstaat
IEA	Integrale Effecten Analyse
KGG	Klimaat en Groene Groei
LAP3	Landelijk Afvalbeheerplan 3
mer	Milieueffectrapportage (procedure)
MER	Milieueffectrapport (document)
MIEK	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat
MKI	Milieukostenindicator
PBZO	Preventiebeleid zware ongevallen
pMIEK	Provinciaal meerjarenprogramma infrastructuur, energie en klimaat
pZZS	Potentieel zeer zorgwekkende stoffen
QRA	Kwantitatieve risicoanalyse
RES 1.0	Regionale Energiestrategie 1.0
RIE	Richtlijn industriële emissies
RVO	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
RWS	Rijkswaterstaat
Smb	Strategische Milieubeoordeling
S&N	Stikstof en Natuur
THT	Tetrahydrothiofeen
VA	Voorgenomen activiteit
VBS	Veiligheidsbeheerssysteem
VenP	Voornemen en voorstel Participatie
VKA	Voorkeursalternatief
VR	Veiligheidsrapport
VRO	Volkshuisvesting en Ruimtelijk Ordening
ZZS	Zeer Zorgwekkende Stoffen

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion) is voornemens het gasveld FFW (Friesland Follega Woudsend) onder de gemeenten Súdwest-Fryslân en de Fryske Marren in het zuidwesten van Fryslân aan te boren en in productie te nemen. De winning van aardgas uit een klein veld zoals FFW past binnen het gevoerde Rijksbeleid, het zogenoemde kleineveldenbeleid. Het Rijksbeleid is gericht op een betrouwbare energievoorziening, die gaandeweg steeds duurzamer moet worden. Tegelijkertijd moet de energie toegankelijk en betaalbaar blijven voor iedereen.

Momenteel voorziet aardgas ruwweg 36% van de primaire energievoorziening in Nederland. Veel huishoudens, bedrijven, ziekenhuizen en winkels maken nog gebruik van aardgas. In vergelijking met andere fossiele energiebronnen (aardolie en steenkool), is aardgas het meest CO₂-arm bij verbranding, omdat het een mengsel is van lichte koolwaterstoffen. Bij de verbranding van het mengsel van lichte koolwaterstoffen komt minder CO₂ vrij dan bij de verbranding van aardolie of steenkool.

Ondanks dat het kabinet inzet op de afbouw van gasgebruik, zien zij ook de noodzaak van gas voor de komende jaren in de Nederlandse energiehuishouding. Een betrouwbare energievoorziening voor de huishoudens en industrie moet namelijk in stand gehouden worden. Dit is ook opgenomen in de grondwet, Afdeling 10 – Energie. Daarnaast hanteert het kabinet ook het kleineveldenbeleid, dat is toegelicht in de Kamerbrief Gaswinning uit de kleine velden in de energietransitie, ministerie van Economische Zaken en Klimaat [2], 30 mei 2018 [3]. Hierin zet de Minister uiteen dat de prioriteit ligt bij de transitie naar duurzame energie, maar dat de Nederlandse aardgasvraag vervuld moet blijven worden. Ook schetst de minister in de Kamerbrief de maatschappelijke randvoorwaarden voor de toekomstige winning, met o.a. veiligheid hoog in het vaandel. Daarnaast worden in de Contourennota die in februari 2023 is gepubliceerd en de meest recente kamerbrief van 6 december 2024, zowel de afbouw als de noodzaak van binnenlands gas herbevestigd en aangescherpt. Tijdens de energietransitie kan Nederland niet zonder aardgas, het ministerie van KGG verwacht op basis van TNO-scenario's dat winning uit die kleine velden tot 2050 nodig blijft [4].

Momenteel wordt niet voldoende gas geproduceerd in Nederland voor eigen gebruik. Hierdoor moet een groot deel van het gas geïmporteerd worden uit andere landen. Door binnenlandse gasproductie is Nederland minder afhankelijk van het buitenland. Daarnaast resulteert import van aardgas in een toename van de CO₂-uitstoot van 30% ten opzichte van in Nederland gewonnen gas. Tevens biedt gaswinning in Nederland werkgelegenheid; heeft het economische voordelen; is het beter voor het behoud van de aanwezige kennis van de diepe ondergrond en aanwezige aardgasinfrastructuur; en biedt het een betere positie op het geopolitieke speelveld.

[2] Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat bestaat niet meer. Dit is nu onderverdeeld in het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van Klimaat en Groene Groei.

[3] <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gaswinning-uit-kleine-gasvelden/documenten/kamerstukken/2018/05/30/kamerbrief-over-gaswinning-uit-kleine-velden>

[4] [Naam Jaarverslag 2023 - Delfstoffen en aardwarmte in Nederland | NLOG](#)

Voorliggende rapportage betreft de Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (verder: c-NRD). Het beschrijft informatie op hoofdlijnen over de aanleiding en het doel van het initiatief, de mer-procedure en het te nemen besluit. De c-NRD is een van de initiële stappen van de milieueffectrapportage (mer). Tijdens de mer wordt onderzoek gedaan naar de milieugevolgen van de voorgenomen activiteiten. Deze notitie helpt om de kaders van het onderzoek duidelijk te maken en zorgt ervoor dat alle relevante aspecten in het MER worden meegenomen.

1.2 Projectbesluit

De voorgenomen activiteit van Vermilion betreft het aanboren en in productie nemen van een gasveld, deels gelegen onder een Natura 2000-gebied. Hierdoor is het Rijk verplicht om een projectbesluit vast te stellen, zoals genoemd in afdeling 5.2 in de Omgevingswet [5]. Om tot dit besluit te komen, moet de projectprocedure worden doorlopen. Deze procedure wordt verder toegelicht in hoofdstuk 1.2.1.

Het is van belang te melden dat met het doorlopen van de projectprocedure niet direct een vergunning verleend wordt. Door middel van het MER worden de milieugevolgen inzichtelijk gemaakt. Als aangetoond is dat de voorgenomen activiteiten op een veilige en verantwoorde manier kunnen plaatsvinden, kan een projectbesluit worden genomen en kunnen de benodigde vergunningen verleend worden.

1.2.1 Projectprocedure

Voor het vaststellen van een projectbesluit geldt de projectprocedure. De laatste stap van de projectprocedure is het projectbesluit.

De projectprocedure bestaat uit meerdere fases:

1. Kennisgeving voornemen
2. Kennisgeving participatie
3. Verkenning
4. Voorkeursbeslissing
5. Projectbesluit

Met de 'kennisgeving voornemen' geeft het bevoegd gezag aan dat het een verkenning gaat uitvoeren naar een project in de fysieke leefomgeving. Het bevoegd gezag onderzoekt onder andere mogelijke oplossingsrichtingen voor deze opgave. De kennisgeving voornemen bevat algemene informatie, zoals een beschrijving hoe en wanneer de verkenning wordt uitgevoerd. Maar ook of een voorkeursbeslissing wordt genomen; binnen welke termijn iedereen een mogelijke oplossing kan aandragen; en welk bestuursorgaan bevoegd gezag is.

In de 'kennisgeving participatie' staat beschreven hoe bevoegd gezag de verschillende partijen betreft. Hierin wordt meegenomen hoe en op welk moment de partijen worden betrokken. Beide kennisgevingen kunnen, maar hoeven niet, tegelijkertijd uitgevoerd worden.

---

[5] wetten.nl - Regeling - Omgevingswet - BWBR0037885 (overheid.nl)

Tijdens de verkenning wil het bevoegd gezag inzicht krijgen in de effecten van de beoogde activiteiten. In de verkenningsfase worden de verschillende mogelijkheden voor routes en locaties onderzocht in een plan-mer. Er worden onderzoeken gedaan naar onder andere milieu, kosten, haalbaarheid en toekomstvastheid. Daarbij mogen partijen ook mogelijke opties en oplossingen aandragen. Het bevoegd gezag mag zelf de invulling van de verkenning bepalen, maar het moet voldoende informatie bieden om een projectbesluit te kunnen opstellen of om een voorkeursbeslissing te kunnen nemen.

De voorkeursbeslissing is de afsluiting van de verkenning. Hierin wordt aangegeven welke oplossing de voorkeur heeft van het bevoegd gezag en hoe de participatie is uitgevoerd.

Ten slotte wordt het projectbesluit opgesteld, waarin het bevoegd gezag beschrijft hoe het project eruit zal zien. Hierbij stelt het maatregelen vast om negatieve invloeden te beperken. Voor dit project geldt een project-mer-plicht ter voorbereiding van het opstellen van het projectbesluit.

Voor FFW is een gecombineerde plan- en project-mer van toepassing. In hoofdstuk 1.3 wordt uitgelegd hoe dit tot stand is gekomen en wat het verloop binnen het FFW-project is.

1.3 mer & c-NRD

1.3.1 mer-plichtige activiteiten

Vanwege het feit dat het FFW-project betrekking heeft op ondergrondse mijnbouw, diepboringen en het aanleggen van gasleidingen, zijn de categorieën B3, B4 en J9 uit Bijlage V van het Omgevingsbesluit [6] van belang.

Categorie B3 betreft ondergrondse mijnbouw, met inbegrip van oppervlakte-installaties. Een project is mer-plichtig wanneer de volgende activiteit van toepassing is: *“Winning, wijziging of uitbreiding van een winning, die betrekking heeft op een gewonnen hoeveelheid van meer dan: 1) 500 ton aardolie per dag; of 2) 500.000 m³ aardgas per dag”*. Aangezien de verwachte benodigde productiecapaciteit uit het FFW gasveld 1,5 miljoen m³ aardgas per dag is, valt het project onder de mer-plicht.

Categorie B4 betreft diepboringen, boringen dieper dan 100 meter, waar ook proefboringen naar aardgas onder vallen. Tijdens zowel de proefboring als voor de uiteindelijke mijnbouwlocatie wordt dieper dan 100 meter geboord (ca. 2000-2500 meter). Hier geldt geen mer-plicht, maar een mer-beoordelingsplicht. Omdat onder de voorgenomen activiteiten ook mer-plichtige activiteiten vallen, worden de mer-beoordelingsplichtige activiteiten automatisch meegenomen in het milieueffectrapport (MER).

---

[6] wetten.nl - Regeling - Omgevingsbesluit - BWBR0041278 (overheid.nl).

Daarnaast is categorie J9 mogelijk ook van toepassing, m.b.t. buisleidingen voor: a) het transport van gas, olie of chemicaliën; b) het transport van kooldioxidestromen voor geologische opslag, met inbegrip van de pompstations; of c) stoom of warm water. Een bedrijf is mer-plichtig: “Als sprake is van een geval als bedoeld onder a of b: de aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding met: 1) een diameter van meer dan 0,8 m; en 2) een lengte van meer dan 40 km”. De diameter van de buisleidingen die Vermilion voornemens is aan te leggen hebben een diameter van circa 0,3 meter. Deze categorie is daarmee niet van toepassing voor Vermilion.

Vermilion is voornemens genoemde mer-plichtige activiteiten (Categorie B3) en mer-beoordelingsplichtige (Categorie B4) te gaan uitvoeren. Onderhavige c-NRD vormt de afbakening van de mer-procedure.

1.3.2 Milieueffectrapportage

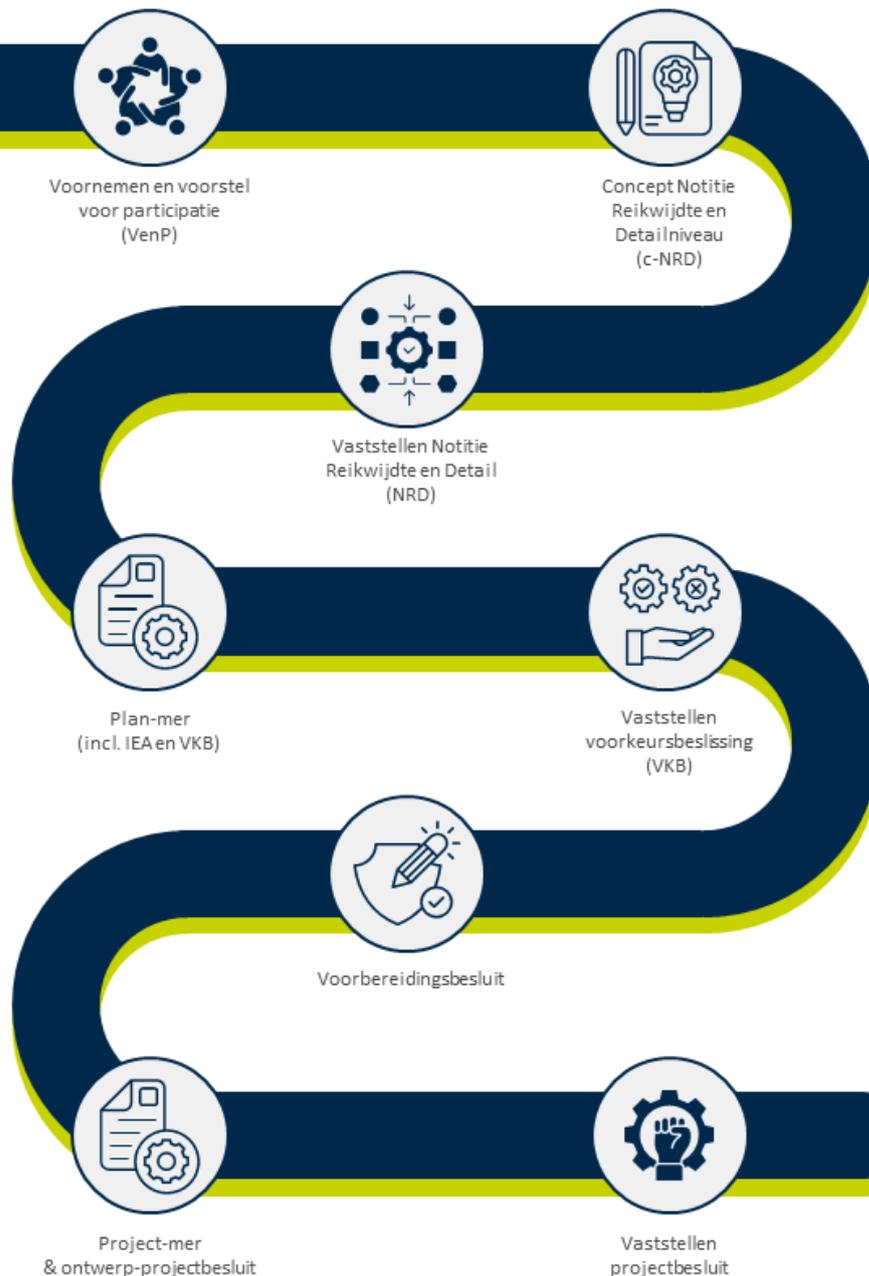
In het kader van de voorgenomen activiteit, mijnbouw, wordt een projectbesluit opgesteld. Een projectbesluit is project-mer-plichtig (artikel 11.6, derde lid van het Omgevingsbesluit). Een project-mer wordt doorlopen voor specifieke projecten die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben. Daarnaast moet in het kader van het plan om gaswinning uit te voeren en omdat de voorgenomen activiteit mijnbouw betreft, een plan-mer worden doorlopen (artikel 16.34, van de Omgevingswet en Bijlage V van het Omgevingsbesluit). Dit volgt verder uit de Smb richtlijn (Richtlijn 2001/42/EG van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's). Dit zogenoemde plan-mer wordt gebruikt voor de besluitvorming van de voorkeursbeslissing door de rijksoverheid. Het milieueffectrapport (MER) dient als ondersteunend document voor de besluitvorming tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van milieubelastende activiteiten conform de Omgevingswet. Voor onderhavig voornemen wordt de uitgebreide procedure gevolgd (Artikel 16.50 van de Omgevingswet). In deze procedure is het mededelen van het voornemen aan het bevoegd gezag door middel van de c-NRD de eerste officiële stap in de mer-procedure.

Met deze c-NRD biedt Vermilion informatie op hoofdlijnen aan over de aanleiding en het doel van het initiatief, de mer-procedure en het te nemen besluit. Deze mededeling wordt gevolgd door een openbare kennisgeving en de terinzagelegging van de c-NRD. De reacties van de betrokkenen op de terinzagelegging van het c-NRD worden vervolgens verwerkt in het definitieve NRD. Ook omvat de c-NRD een afbakening van de alternatieven en varianten en wordt aangegeven op welke (milieu)effecten deze alternatieven en varianten worden onderzocht.

De volgende stappen in de mer-procedure vinden plaats in twee fasen. In het plan-mer worden de alternatieven en varianten vastgesteld en daarna wordt onder meer op basis van milieueffecten een voorkeursbeslissing gekozen. De alternatieven en varianten bestaan in dit project uit mogelijke tracé-alternatieven en mijnbouwlocaties welke worden vergeleken en onderzocht door hoofdzakelijk bureaustudies. Waar nodig wordt dit ondersteund door veldinventarisaties.

De voorkeursbeslissing kan bestaan uit een combinatie van de alternatieven en varianten. Het plan-mer wordt vervolgens samen met de integrale effecten analyse (IEA) en een eerste concept van een voorkeursbeslissing ter inzage gelegd. Na het verwerken van de reacties op de terinzagelegging kan de voorkeursbeslissing worden vastgesteld. De uitkomsten van het plan-mer zijn hierbij medebepalend voor de opzet van het vervolgonderzoek in het project-mer.

Het project-mer richt zich op verdere (milieu)technische uitwerking van de voorkeursbeslissing en de daartoe te nemen besluiten en te verlenen vergunningen. In het project-mer vinden o.a. de geotechnische veldonderzoeken plaats. De conceptvergunningen (ontwerpbeschikkingen) worden samen met het project-mer en het ontwerp projectbesluit ter inzage gelegd. Na het verwerken van de reacties op de terinzagelegging kan het projectbesluit definitief worden vastgesteld.

1.3.3 Projectprocedure & Milieueffectrapportage

De projectprocedure (ook bijgevoegd in Bijlage 1), waarvan de mer-procedure onderdeel uitmaakt, ziet er voor het FFW-project als volgt uit:

1. Voornemen en voorstel voor participatie

Hier wordt het plan voor het project beschreven en hoe de omgeving kan meedenken. Iedereen kan hierop reageren of een oplossing aandragen. Het voornemen en voorstel voor participatie voor het FFW-project is opgesteld en ter inzage gelegd.

2. Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD)

Het c-NRD is het onderzoeksplan, waarin staat wat er onderzocht wordt en hoe dit uitgevoerd gaat worden. Iedereen mag hierop reageren voordat het definitief wordt gemaakt. De onafhankelijke Commissie mer geeft hierover een advies.

3. Vaststellen Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD)

Het NRD wordt definitief gemaakt aan de hand van de reacties op het c-NRD. Dit vormt de basis voor het MER, waarbij er wordt gekeken naar alternatieven en milieueffecten.

4. Plan-mer (inclusief integrale effectenanalyse (IEA)) en voorstel voorkeursbeslissing (VKB)

De minister kiest de beste oplossing op basis van de onderzoeken naar haalbaarheid, effecten en draagvlak, voortkomend uit het plan-mer en de EIA. Iedereen mag hierop reageren voordat het definitief wordt gemaakt. De onafhankelijke Commissie mer geeft hierover advies.

5. Vaststellen voorkeursbeslissing

De minister stelt het VKB vast op basis van het plan mer (inclusief IEA), reacties uit de omgeving en advies van regionale overheden en de Commissie mer.

6. Voorbereidingsbesluit

Het voorbereidingsbesluit reserveert de locatie zodat daar geen andere projecten kunnen plaatsvinden.

7. Project-mer + ontwerp-projectbesluit

Het ontwerp-projectbesluit beschrijft hoe het project eruit gaat zien. Iedereen mag hierop reageren voordat het definitief wordt gemaakt. De Commissie mer geeft hier advies over het MER. Naast het project-mer worden conceptvergunningen opgesteld. Net als het ontwerp-projectbesluit mag iedereen hierop reageren voordat het definitief wordt gemaakt. Het project-mer, ontwerp-vergunningen en ontwerp-projectbesluit worden gelijktijdig ter inzage gelegd.

8. Vaststellen projectbesluit

Het besluit over hoe het project eruit gaat zien is vastgesteld en de vergunningen worden verleend. Bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) kan beroep worden ingediend tegen het projectbesluit en de afgegeven beschikkingen.

1.4 De initiatiefnemer en het bevoegd gezag

Vermilion is een Nederlandse onderneming die bestaat sinds 2004 en die zich bezighoudt met gasproductie uit kleine velden. Het aardgas dat Vermilion in Nederland wint, is bestemd voor Nederlandse huishoudens en bedrijven. Het moederbedrijf is Vermilion Energy Inc. Dit is een beursgenoteerde onderneming uit Canada.

Hieronder staan de contactgegevens van de initiatiefnemer.

Naam initiatiefnemer : Vermilion Energy Netherlands B.V.
Correspondentieadres : Zuidwalweg 2
8861NV, Harlingen

Kamer van Koophandel : 34201179
Registratienummer : 000016496965

Vanwege het feit dat een projectprocedure doorlopen wordt, is de minister van Klimaat & Groene Groei (KGG) samen met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) het bevoegd gezag voor het projectbesluit. De minister van KKG is ook verantwoordelijk voor de coördinatie van de vergunningverlening.

De ministeries van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en Infrastructuur en Waterstaat (I&W) zijn ook betrokken bij het project. Betrokken adviesorganen zijn Commissie mer, TNO, de Mijnraad en de decentrale overheden.

Er zijn inspraakmogelijkheden voor belanghebbenden zoals omwonenden en belangenorganisaties. Dit is vastgelegd in het Voornemen en voorstel participatie (VenP). Hierin wordt beschreven op welke momenten en op wat voor manier informatie wordt verstrekt vanuit de initiatiefnemer en hoe de inspraakmogelijkheden georganiseerd zijn.

2. Doel van de voorgenomen activiteit (VA)

Aardgas speelt een belangrijke rol in de energievoorziening van Nederland. Momenteel komt ongeveer 36% van de primaire energie in Nederland van aardgas [7]. Er is in Nederland nog steeds gas nodig om thuis te koken, te douchen en om de huizen in de winter te verwarmen. Ook de Nederlandse industrie kan nog niet zonder gas. Van al het gasverbruik in Nederland wordt ongeveer 32% in Nederland zelf geproduceerd uit onder andere meer dan tweehonderd kleine Nederlandse gasvelden op land en op zee. Van deze gasproductie komt ongeveer 28% uit kleine velden op land, 58% uit kleine velden op zee en 15% uit het Groningenveld. Door de sluiting van het Groningenveld vervullen de kleine velden een steeds belangrijkere rol in de gasvoorziening van ons land.

Vanuit de Europese Unie is er een duidelijke visie voor de transitie naar een CO₂-arme energievoorziening. Dit is vastgelegd in de European Climate Law, onderdeel van de European Green Deal [8]. Er zijn internationale doelstellingen afgesproken voor klimaat en energie voor 2030 en 2050. Om deze doelen te bereiken wordt er ingezet op zowel energiebesparing, als het gebruik van groene en CO₂-arme energieopwekking, als het afvangen en opslaan van CO₂.

Binnen Nederland wordt ingezet op CO₂-arme energieopwekking, door middel van binnenlandse aardgasproductie. Het kabinet heeft een voorkeur voor het gebruik van aardgas boven steenkool en aardolie. Deze visie wordt verder toegelicht in het kleineveldenbeleid, die is toegelicht in de Kamerbrief Gaswinning uit de kleine velden in de energietransitie, ministerie van Economische Zaken en Klimaat [9], 30 mei 2018 [10]. Hierin zet de Minister uiteen dat de prioriteit ligt bij de transitie naar duurzame energie, maar dat de Nederlandse aardgasvraag vervuld moet blijven worden. In de Contourennota van februari 2023 wordt uitgelegd dat volgens het ministerie van Economische Zaken (EZ) en Klimaat en Groene Groei (KGG) gaswinning uit kleine velden tot minstens 2050 nodig zal blijven.

In de meeste recente Kamerbrief van 6 december 2024 [7] legt het kabinet uit dat er op dit moment nog niet voldoende duurzame energie beschikbaar is en dat daarbij ook het overvolle elektriciteitsnet een bottleneck vormt om helemaal te stoppen met het gebruik van aardgas. Daarnaast maakt het op korte termijn stoppen van gaswinning uit kleine velden zonder dat voldoende andere energiebronnen zijn, Nederland afhankelijk van de import van gas uit landen buiten Europa. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne laat zien dat deze risicovolle afhankelijkheid zoveel mogelijk moet worden vermeden. Gaswinning uit kleine velden levert hier een belangrijke bijdrage aan het beperken van de importafhankelijkheid. Bovendien is de CO₂-uitstoot van de gaswinning en transport uit Nederlandse kleine velden lager dan die van geïmporteerd aardgas.

[7] <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024Z20508&did=2024D48366>

[8] https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-climate-law_en

[9] Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat bestaat niet meer. Dit is nu onderverdeelt in het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van Klimaat en Groene Groei.

[10] <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gaswinning-uit-kleine-gasvelden/documenten/kamerstukken/2018/05/30/kamerbrief-over-gaswinning-uit-kleine-velden>

De minister van KGG benadrukt in de Kamerbrief dat veiligheid voor mens, natuur en milieu een absolute voorwaarde is voor mijnbouw en daarmee ook voor gaswinning op land. In H6 Te onderzoeken milieuaspecten wordt toegelicht hoe veiligheid wordt meegenomen in de besluitvorming.

Naast het kleineveldenbeleid heeft de coalitie ook energie en leveringszekerheid vastgelegd in het Hoofdlijnenakkoord [11]. Leveringszekerheid is ook opgenomen in de Grondwet, Afdeling 10 – Energie. Het Hoofdlijnenakkoord beschrijft het speerpunt leveringszekerheid als volgt: ‘De leveringszekerheid wordt veiliggesteld. Er worden langetermijncontracten afgesloten voor gas en er worden reserves aangelegd voor gas en kritische grondstoffen.’.

[11] <https://www.kabinetsformatie2023.nl/documenten/publicaties/2024/05/16/hoofdlijnenakkoord-tussen-de-fracties-van-pvv-vvd-nsc-en-bbb>

3. Wettelijk kader

In de volgende paragrafen worden de van toepassing zijnde wet- en regelgeving op de verschillende niveaus weergegeven:

- Op Europees niveau, in dit geval met name de Richtlijn Industriële Emissies (RIE), de EU Methaanverordening, de Seveso III-richtlijn en de Smb richtlijn (betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's).
- Op rijksniveau: De Omgevingswet met daaronder de projectprocedure "rijksenergieprojecten" (voorheen: rijkscoördinatieregeling) en de onderliggende algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen zoals het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Ook zullen specifieke wet- en regelgeving voor mijnbouw worden behandeld.
- Provinciaal niveau: De omgevingsverordening van de Provincie Fryslân.
- Op lokaal niveau, regels zoals opgenomen in de omgevingsplannen en in de waterschapsverordening
- Participatie, zoals opgenomen in de Omgevingswet. Dit vereist dat belanghebbenden vroegtijdig worden betrokken bij de besluitvorming over projecten en activiteiten.

3.1 EU Methaanverordening

De EU Methaanverordening is een wetgevend kader dat is ontworpen om de methaanuitstoot in de energievoorzieningsketen in de EU te verminderen. De verordening richt zich op het monitoren, rapporteren en verminderen van methaanemissies, met specifieke eisen voor de olie-, gas- en kolensector.

In Nederland is de EU Methaanverordening aangenomen (4 augustus 2024), maar de implementatie is nog in ontwikkeling. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei werkt aan de nationale wet- en regelgeving om de verordening te handhaven. Dit proces moet binnen zes maanden na de inwerkingtreding van de verordening worden afgerond (februari 2025). Dit zal naar verwachting leiden tot strengere controles en rapportageverplichtingen voor methaanemissies in de energiesector.

3.2 Richtlijn Industriële Emissies

De Richtlijn Industriële Emissie (RIE) is in de Nederlandse wet- en regelgeving geïmplementeerd via de Omgevingswet en onderliggende besluiten. Deze richtlijn bepaalt onder andere dat vergunningen voor de industriële inrichtingen moeten waarborgen dat er bij die inrichtingen alle passende preventieve maatregelen tegen verontreinigingen worden getroffen, met name door toepassing van beste beschikbare technieken (BBT). Het begrip BBT komt grotendeels overeen met het begrip stand-der-techniek. Om richting te geven aan het begrip BBT organiseert de Europese Commissie een uitwisseling van informatie over BBT. Het resultaat van de informatie-uitwisseling wordt vastgelegd in een BREF (een zogenaamd BBT-referentiedocument) en bijbehorende BBT-conclusies.

In bijlage 1 van de RIE worden geen bedrijfsactiviteiten van Vermilion genoemd. Dit betekent dat er geen specifieke BREF's direct van toepassing zijn voor de activiteiten die Vermilion gaat uitvoeren.

3.3 Seveso III-richtlijn

In de bijlage 1 van de Seveso III-richtlijn worden drempelwaarden gegeven voor de hoeveelheid gevaarlijke stoffen en mengsels die binnen een bedrijfslocatie aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van deze drempelwaarden kan er getoetst worden of een bedrijf onder de werkingssfeer van deze richtlijn valt. Indien dit het geval is, wordt onderscheid gemaakt in lagedrempel-inrichtingen en hogedrempel-inrichtingen. Lagedrempel-inrichtingen moeten voldoen aan bepaalde veiligheidsmaatregelen en rapportageverplichtingen. Hogedrempel-inrichtingen moet aan strengere eisen voldoen, waaronder het opstellen van een veiligheidsrapport en een milieurisico analyse.

Doelstelling van de Seveso III-richtlijn is het voorkomen en beperken van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen. Daartoe moeten bedrijven onder meer een veiligheidsbeleid (PreventieBeleid Zware Ongevallen; PBZO) voeren en over een Veiligheidsbeheerssysteem (VBS) beschikken. Hogedrempel-inrichtingen dienen daarnaast te beschikken over een Veiligheidsrapport (VR).

Aardgas valt in de sectie 'gevaarlijke stoffen met naam', onder categorie 18: Ontvlambare vloeibare gassen, categorie 1 of 2 (inclusief lpg) en aardgas. Binnen de locatie zal geen opslag van aardgas plaatsvinden, dus de drempelwaarden voor gevaarlijke stoffen, zoals opgenomen in bijlage 1 van de Seveso III-richtlijn, zal niet overschreden worden. Daarnaast is er wel opslag van formatiewater, waarin metalen, koolwaterstoffen en een zeer kleine hoeveelheid mijnbouw hulpstoffen (o.a. stoffen om corrosie tegen te gaan) in verdunde staat aanwezig zijn. De hoeveelheden van deze stoffen blijven ruim onder de lage drempelwaarden zoals beschreven in de Seveso III-richtlijn.

Zodoende is deze richtlijn niet van toepassing op de activiteiten van Vermilion en is ook geen sprake van de milieubelastende activiteit 'Seveso-inrichting', zoals is gedefinieerd in paragraaf 3.3.1 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

3.4 Mijnbouwwet

De Mijnbouwwet reguleert het gebruik van bestaansbronnen, zoals het opsporen, winnen en opslaan van delfstoffen en aardwarmte. Vermilion bezit meerdere opsporings- en winningsvergunningen in Nederland, waaronder ook voor het gebied waarin het volledige FFW-veld gelegen is. Een opsporingsvergunning geeft het alleenrecht om te onderzoeken of er delfstoffen (zoals olie of gas) in een gebied aanwezig zijn. Daarna kan er een winningsvergunning worden aangevraagd. Als deze vergunning verleend is en er is ingestemd met het winningsplan mogen de gevonden delfstoffen ook uit de grond gehaald worden. Echter, om daadwerkelijk mijnbouwlocaties aan te leggen en aardgas te produceren zijn aanvullende vergunningen nodig, zoals hierna beschreven wordt.

Sinds 1 januari 2024 valt de Mijnbouwwet gedeeltelijk onder de Omgevingswet. De Mijnbouwwet blijft als apart wettelijk kader bestaan, maar er gelden nu andere procedures voor de vergunningsaanvraag voor milieubelastende activiteiten.

3.5 Omgevingswet

De Omgevingswet regelt alles voor de ruimte waarin we wonen en werken en bundelt de wet- en regelgeving. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Het Besluit activiteiten leefomgeving vormt samen met de andere besluiten de vier Algemene Maatregelen van Bestuur zoals weergegeven in onderstaand figuur.

Onder de Omgevingswet is ruimtelijke ordening geregeld door onder andere omgevingsplannen. Iedere gemeente heeft een omgevingsplan. Mijnbouwactiviteiten worden vaak niet meegenomen in het omgevingsplan. Dit is vanwege het feit dat mijnbouwactiviteiten nationaal gereguleerd zijn. Hiervoor is het projectbesluit opgenomen in de Omgevingswet, zodat waterschappen, provincies en het Rijk complexe projecten met een publiek belang mogelijk kunnen maken.

3.6 Kleineveldenbeleid

Op rijksniveau wordt een beleid gevoerd voor het gebruik van kleine gasvelden, ook wel het kleineveldenbeleid. Hierin wordt beschreven waarom gaswinning in Nederland nog noodzakelijk is en wat voor regels er zijn voor het gebruik van deze velden. Zoals gesteld wordt in de Kamerbrief over gaswinning uit kleine velden van minister Wiebes (EZK) van 30 mei 2018 [12], is het aanboren van kleine gasvelden noodzakelijk. Hij benoemt hier dat veiligheid dominant is in zijn afwegingen over mijnbouw en alleen kleine gasvelden laat aanboren zolang en in zoverre gas nodig is en dit op een veilige manier kan.

[12] <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gaswinning-uit-kleine-gasvelden/documenten/kamerstukken/2018/05/30/kamerbrief-over-gaswinning-uit-kleine-velden>

3.7 Besluit activiteiten leefomgeving

3.7.1 Milieubelastende activiteit en vergunningplicht

Onder de Omgevingswet zijn in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) verschillende activiteiten van bedrijven aangewezen als milieubelastende activiteit (artikel 2.1). Bepaalde activiteiten kunnen grote gevolgen hebben voor de leefomgeving. Voor deze zogeheten complexe bedrijven gelden speciale verplichtingen en voorschriften. De milieubelastende activiteiten die binnen deze categorie vallen, zijn aangewezen onder afdeling 3.3 van het Bal.

Vermilion moet voldoen aan de vergunningplicht naar aanleiding van paragraaf 3.10.1, artikel 3.320, eerste lid van het Bal: 'Als milieubelastende activiteiten als bedoeld in artikel 2.1 worden aangewezen het aanleggen en het exploiteren van een mijnbouwwerk.'

Daarnaast worden ook andere milieubelastende activiteiten verricht. Deze staan hieronder beschreven.

- Paragraaf 3.2.0. Energiegebruik bij gebouwen, artikel 3.3a, lid 1a: 'het energiegebruik in enig kalenderjaar ten minste 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgasequivalenten is';
- Paragraaf 3.4.3. Buisleiding met gevaarlijke stoffen, artikel 3.101, lid 1a: 'aardgas, met een uitwendige diameter van ten minste 50 mm en een druk van ten minste 1.600 kPa';
- Paragraaf 3.4.2. Behandelen, regelen en meten van aardgas.

3.7.2 Lozingsactiviteit

Naast de milieubelastende activiteiten, definieert het Bal ook regels voor lozingsactiviteiten. Er is sprake van een lozingsactiviteit wanneer stoffen, warmte of water direct afgevoerd worden op een oppervlaktewaterlichaam of een zuivering technisch werk. De direct werkende regels, meldingsplicht of vergunningplicht, voor deze lozingsactiviteiten worden gedefinieerd in verschillende afdelingen van het Bal. Voor het lozen van hemelwater in de buitenruimte gelden decentrale lozingsvoorschriften. Deze staan in het omgevingsplan en de waterschapsverordening en worden later behandeld.

Schoon hemelwater wordt op locatie via watergoten afgevoerd naar een hemelwaterput. In de productiefase wordt het water via een olie/ water afscheider, bezinkput en een 'waterslot' geloosd op het oppervlaktewater. Bij (onderhouds)werkzaamheden wordt het waterslot gesloten. Om te voorkomen dat potentieel verontreinigd hemelwater geloosd wordt op het oppervlaktewater wordt al het afstromende (potentieel verontreinigde) hemelwater opgevangen in de hemelwaterput waarna het per as van de locatie wordt afgevoerd door een erkende verwerker.

3.8 Besluit bouwwerken leefomgeving

Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) beschrijft regels voor veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid van bouwwerken. Daarnaast bevat het ook regels over de staat en het gebruik van een bouwwerk en het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden. Vermilion zal voor de verschillende bouwwerken een bouwvergunning moeten aanvragen, waar de bouwwerken zullen voldoen aan het Bbl.

3.9 Natura 2000-activiteit

Het Europees natuurbeschermingsbeleid is vastgelegd in de Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG). Daarmee zijn alle Europese landen verplicht om speciale gebieden aan te wijzen die leiden tot een 'coherent Europees ecologisch netwerk van speciale beschermingszones'. De speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vormen gezamenlijk het Natura 2000-netwerk.

In bijlage A van de Omgevingswet wordt een Natura 2000-activiteit gedefinieerd als een “Activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied”.

Volgens artikel 5.1, 1e lid, sub e van de Omgevingswet, is het verboden zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten. Een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit is dus noodzakelijk als de voorgenomen (wijziging van) activiteiten een negatief effect op Natura 2000-gebieden hebben. Als een project mogelijk de natuurlijke kenmerken van een beschermd gebied aantast, dient een onderzoek plaats te vinden naar de effecten van het project (de Passende Beoordeling artikel 6, derde lid Habitatrichtlijn) en moet, indien noodzakelijk, een vergunning worden aangevraagd met de gegevens zoals vermeld in de Omgevingsregeling in artikel 7.197h (Natura 2000-activiteit).

Hoofdstuk 11 uit het Bal beschrijft extra regels voor activiteiten die direct negatieve effecten hebben op Natura 2000-gebieden. Aangezien het FFW-project een nationaal belang betreft, zoals beschreven in Artikel 4.12, lid 2a van het Omgevingsbesluit, is de Minister van LNVN het bevoegd gezag dat een maatwerkvoorschrift kan stellen of beslist op een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen. Hiermee kan worden afgeweken van de algemene regels om beter maatwerk te bieden in specifieke gevallen. Maatwerkvoorschriften en maatregelen worden gesteld met het oog op natuurbescherming.

In het kader van het MER wordt onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden. Dit wordt nader uitgewerkt binnen het MER. In hoofdstuk 7 Milieueffecten wordt beschreven hoe dit onderzoek plaats gaat vinden.

3.10 Flora en Fauna activiteit

De voorgenomen activiteiten kunnen ook effect hebben op flora en fauna in de omgeving van de mijnbouwlocaties. Wanneer dit het geval is, is er sprake van een flora- en fauna-activiteit. De Omgevingswet definieert desbetreffende activiteit als: ‘Activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten.’. Door deze brede definitie van dieren en planten is het van belang dat voordat de voorgenomen activiteiten uitgevoerd worden, er wordt vastgesteld of en welke soorten er aanwezig zijn in de buurt van de beoogde mijnbouwlocaties. Er gelden rijksregels voor een flora- en fauna-activiteit. Er kan een omgevingsvergunning nodig zijn, maar er gelden ook decentrale regels.

3.11 Milieueffectrapportage

Bij de besluitvorming over de onderhavige aanvraag dient bepaald te worden of hoofdstuk 11 (en bijbehorende bijlage V) van het Omgevingsbesluit, over de milieueffectrapportage (mer) van toepassing is. In bijlage V van het Omgevingsbesluit zijn in een lijst voor een aantal activiteiten (kolom 1) zowel de mer-plichtige (kolom 2) als de mer-beoordelingsplichtig (kolom 3) gevallen opgenomen en de bijbehorende besluiten (kolom 4) die aanleiding geven tot het uitvoeren van een mer(-beoordeling), zie onderstaand overzicht.

Nr	Project	mer-plicht	mer-beoordelings plicht	Bijbehorend besluit
B3	Ondergrondse mijnbouw, met inbegrip van oppervlakte-installaties	Winning, wijziging of uitbreiding van een winning, die betrekking heeft op een gewonnen hoeveelheid van meer dan: 1.500 ton aardolie per dag; of 2.500.000 m ³ aardgas [13] per dag	Winning, wijziging of uitbreiding	De omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit
B4	Diepboring, in het bijzonder: a. Geothermische boringen; b. Boringen in verband met de opslag van kernafval; of c. Boringen voor watervoorziening; Met uitzondering van boringen voor het onderzoek naar de stabiliteit van de grond.	Niet van toepassing	Oprichting, wijziging of uitbreiding	De omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit of de omgevingsvergunning voor een wateractiviteit

De voorgenomen activiteiten van Vermilion worden genoemd onder categorie B3 en er wordt voldaan aan de voorwaarde in kolom 2 (capaciteit van meer dan 500.000 m³ aardgas per dag). Zodoende is sprake van een mer-plicht. Daarnaast vallen de voorgenomen activiteiten ook onder categorie B4, maar hier is een mer-beoordelingsplicht van toepassing.

[13] Aardgas zoals bedoeld in Bijlage I van het Besluit activiteiten leefomgeving: in de natuur voorkomend methaan met ten hoogste 20 volumepercent andere bestanddelen.

3.12 Provinciaal beleid Fryslân

De omgevingsverordening bevat alle provinciale regels voor de fysieke leefomgeving. In de omgevingsverordening van provincie Fryslân wordt geen specifiek beleid gevoerd met betrekking tot mijnbouw.

In het bestuursakkoord 2023-2027 geeft provincie Fryslân aan tegen winning van olie en gas te zijn, mede vanwege het risico op schade door bodemdaling. Ook vraagt zij om een betere verdeling van de opbrengsten. Daarnaast is ook de Omgevingsvisie van provincie Fryslân, De romte diele, van kracht. Een Omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, bodem, milieu, natuur, landschap, verkeer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Op 23 september 2020 hebben Provinciale Staten van Fryslân de omgevingsvisie vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat er afstemming is gewenst tussen activiteiten in de diepe ondergrond en dat nieuwe opsporingen en nieuwe winningen van aardgas ongewenst zijn.

Op 2 april 2024 hebben Gedeputeerde staten een vernieuwing van de Omgevingsvisie aangekondigd. Er is een concreter ruimtelijk kader nodig en er moeten nieuwe inzichten toegevoegd worden. Onder deze nieuwe inzichten valt ook de voortgang van de energietransitie, de doorstart naar een volgende fase via de Friese Energietafel (FET) en de belangrijkere rol die de provincie gaat spelen bij de ontwikkelingen naar een fossielvrij energiesysteem in 2050. Om de omgevingsvisie te wijzingen moet er een plan-mer doorlopen worden. De verwachting is dat deze procedure duurt tot Q2 2026.

Sinds 2023 wordt er door elke provincie een provinciaal MIEK (pMIEK) opgeleverd met projecten van regionaal schaal niveau. Zo kan op nationaal niveau beter in kaart gebracht worden wat er nodig is. Dit document bevat plannen rondom groene energie. Het gebruik van aardgas is geen vast onderdeel van het meerjarenprogramma waarmee dit geen effect heeft op het FFW-project.

Naast beleid voor de energietransitie, is er ook beleid over het behoud van de archeologische waarde van Fryslân. Hierin wordt beschreven wat de archeologische waarde is van welke plek in de provincie en welke onderzoeken er moeten worden uitgevoerd wanneer bodemactiviteiten uitgevoerd worden.

3.12.1 Veenweideproblematiek

De provincie Fryslân kent een groot veenweidegebied. De Veenweidevisie van Provincie Fryslân is opgesteld om de uitdagingen in het veenweidegebied aan te pakken. Dit gebied kampt met problemen zoals bodemdaling en veenafbraak door een dalend grondwaterpeil. Deze processen leiden tot verzakkingen van infrastructuur en gebouwen, verdroging van natuurgebieden, en een afname van biodiversiteit.

Het doel van de Veenweidevisie is om een duurzaam ontwikkelingsperspectief te bieden. Dit houdt in dat er maatregelen worden genomen om het grondwaterpeil te verhogen en het veen natter te houden, waardoor verdere afbraak en CO₂-uitstoot worden beperkt. Dit is essentieel voor het behoud van het landschap en de leefbaarheid van het gebied. De visie is een samenwerking tussen Provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân, gemeenten, belangenorganisaties en inwoners.

De gezamenlijke aanpak van de gevolgen van bodemdaling komen in de provincie Fryslân bijeen in de Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Friesland (CBAF). De provincie en het waterschap hebben beide zitting in de CBAF en nemen evenals de mijnbouwbedrijven op gelijke voet deel aan de commissie. Gemeenten kunnen zich hier ook aansluiten. Bergingsverlies en veenweidegebieden zijn op dit moment onderwerp van gesprek tussen de partijen in het CBAF. Het is van belang te benadrukken dat juist de CBAF is ingesteld om de nadelige effecten van bodemdaling op zowel de waterhuishouding, het waterpeil en de civieltechnische kunstwerken te bespreken. Indien herstelwerkzaamheden aan de orde zijn, dan kunnen de provincie, het waterschap en gemeenten haar kosten claimen bij de CBAF waarna de operators de kosten vergoeden. Het is ook van belang op te merken dat Vermilion geen zitting heeft in de CBAF, maar dat de leden van de commissie zitting hebben namens de partij die het lid heeft voorgedragen.

3.13 Regionaal beleid

Naast provinciaal beleid, is er ook beleid vanuit de gemeentes in Fryslân, wat is vastgelegd in het omgevingsplan. In het omgevingsplan worden de regels voor de bestemming van de grond in een bepaald gebied beschreven. Het FFW-gasveld bevindt zich in twee gemeentes: gemeente Súdwest-Fryslân en gemeente de Fryske Marren. In beide omgevingsplannen is mijnbouw niet opgenomen. Wel gelden er algemene regels voor industriële activiteiten, zoals regels voor milieuverontreiniging, energiebesparing en geluidsvoorschriften. Daarnaast is het van belang om te melden dat ook gemeente Westellingwerf potentieel is betrokken bij het FFW-project. Onderdeel van een mogelijke oplossing is een tracé door de desbetreffende gemeente. Dit wordt later in de onderzoeken duidelijk.

Onder de Omgevingswet hebben beide gemeentes een Omgevingsvisie gemaakt. Er wordt niets vermeld over mijnbouwactiviteiten. Wel wordt in beide visies duidelijk gemaakt dat ze grote delen aardgasvrij willen maken om de nationale doelstellingen van 2050 te behalen. Daarnaast vermeld gemeente Fryske Marren specifiek dat zij niet willen meewerken aan boringen naar aardgas, vanwege het risico voor schoon water, aardbevingen en negatieve impact op het landschap.

3.14 Waterschapsverordening

Binnen de Omgevingswet is er ook een onderdeel wateractiviteiten, wat gaat over onttrekking van grondwater en het lozen van hemelwater. Er is een melding nodig voor de grondwateronttrekking bij de aanleg van de putkelder en de aardgastransportleiding. Voor het lozen van hemelwater in de buitenruimte gelden decentrale lozingsvoorschriften. Om de waterbalans van de omgeving zo min mogelijk te beïnvloeden moet het hemelwater bij voorkeur lokaal in het milieu terecht komen. De voorkeursroute is lozen op de bodem, in een schoonwaterriool of op het oppervlaktewater.

3.15 Participatie

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn er regels voor participatie waaraan bedrijven moeten voldoen wanneer zij een omgevingsvergunning aanvragen. Artikel 7.4 van de Omgevingsregeling luidt:

1. Bij de aanvraag wordt aangegeven of burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken.
2. Als burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken, verstrekt de aanvrager bij de aanvraag gegevens over hoe zij zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.

Daarnaast is participatie ook een vereiste bij het doorlopen van de projectprocedure en het vaststellen van het projectbesluit. Vermilion heeft een concept Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP) opgesteld. Het VenP beschrijft hoe de omgeving inspraak heeft gedurende de projectprocedure en de mer-procedure. Het bevat de definitieve inspraakmomenten, op wat voor manier reacties ingediend kunnen worden en hoe de doorlopende informatievoorziening verloopt. Een goede samenwerking kan leiden tot betere oplossingen en meer vertrouwen tussen de partijen.

Het VenP en mogelijke aanvullingen daarop zullen duidelijk gecommuniceerd worden via de website van Vermilion en de RVO. Het participatieplan voor het FFW-project is te vinden op:

- Gaswinning FFW (rvo.nl)
- www.vermilionenergy.com/nl/ffw/

3.15.1 Participatie en c-NRD

Van 27 september tot en met 7 november 2024 lag het Voornemen samen met het voorstel voor participatie ter inzage. In die periode was het mogelijk om een reactie in te dienen. De reacties op het voornemen zijn betrokken bij het opstellen van deze c-NRD. De reacties op het voorstel voor participatie zijn gebruikt om het participatieproces verder uit te werken.

Een aantal reacties op het VenP hebben betrekking op de mer-procedure en de verschillende documenten die onderdeel uitmaken van deze procedure. Hieronder zijn een aantal van deze reacties weergegeven:

Mer / onderzoeken: er wordt gevraagd of integraal onderzoek plaatsvindt, waarbij zowel de directe als indirecte effecten van het project in kaart worden gebracht. In hoofdstuk 6 is een overzicht opgenomen van de onderzoeken die in het MER uitgevoerd zullen worden en welke effecten daarbij worden onderzocht.

Participatieplan: Er is gevraagd om een extra inspraakmoment na de locatiekeuze, voordat deze locatie tot in detail wordt uitgewerkt. Om hieraan tegemoet te komen, is besloten om de projectprocedure aan te passen middels een voorkeursbeslissing (VKB) en daarmee een extra inspraakmoment te implementeren voordat de locatie in detail wordt gekozen en uitgewerkt. In het c-NRD is dit uitgewerkt in hoofdstuk 1.2 en hoofdstuk 1.3.3.

Bodemdaling (inclusief veenweideproblematiek)/ bodemtrillingen: Er zijn zorgen geuit over bodemdaling en bodemtrillingen door gaswinning en de schade die dat kan veroorzaken. Naast het MER wordt het winningsplan opgesteld. In het winningsplan worden de effecten op het milieu door bodemdaling en bodemtrillingen onderzocht middels verschillende analyses, zoals de Seismisch Risico Analyse (SRA). In de analyses zal extra aandacht worden besteed aan de effecten op de waterhuishouding (waterpeil) en de invloed van bodemdaling op de veenweideproblematiek. In hoofdstuk 6 is een overzicht opgenomen van de onderzoeken die in het MER uitgevoerd zullen worden en welke effecten daarbij worden onderzocht.

Daarnaast heeft de omgeving ook een reactiemogelijkheid op het c-NRD. Hierbij is ruimte voor vragen ter verduidelijking of inbreng van mogelijke alternatieven die onderzocht kunnen worden in het MER.

4. Voorgenomen activiteit

In dit hoofdstuk wordt, vanuit de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het initiatief, een algemene beschrijving gegeven van de voorgenomen activiteit (VA) waarna een meer technische omschrijving volgt, onderverdeeld in de hoofdprocessen en de bijbehorende voorzieningen.

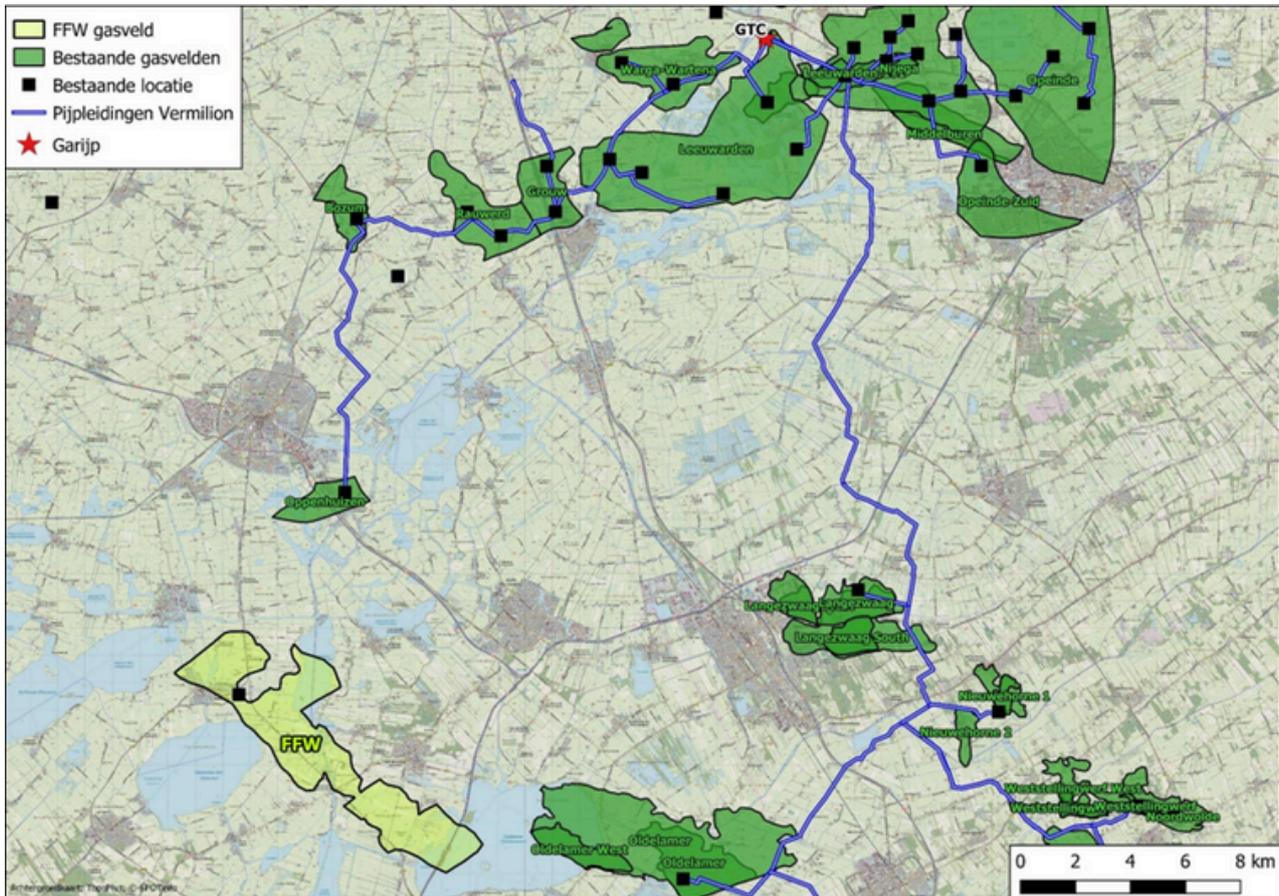
4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de kenmerken van het project beschreven. De hoofdactiviteit van Vermilion is het aanboren en in productie nemen van gasvelden. Voor het FFW-project wordt gekeken naar locaties in het zuidwesten van Fryslân. Het project bestaat uit meerdere onderdelen. De effecten van deze activiteiten zullen in het MER worden bepaald.

- Het oprichten van maximaal drie mijnbouwlocaties (inclusief toegangsweg). Voor deze locaties worden een aantal mogelijkheden in het gebied onderzocht in samenspraak met de omgeving door middel van het participatieprincipe.
- Het uitvoeren van diepboring(en) vanaf één, twee of maximaal drie nieuw aan te leggen mijnbouwlocatie(s). Het uitvoeren van diepboring(en) vanaf tijdelijke locatie(s) is eventueel ook een optie.
- Het oprichten van een productie-installatie op de nieuwe aangelegde locaties voor het produceren van aardgas.
- Het aanleggen van een aardgastransportleiding van elke nieuw aan te leggen locatie onderling en uiteindelijk naar bestaande aardgasinfrastructuur van Vermilion.
- Het produceren van het aardgas uit het FFW-gasveld op basis van het op te stellen winningsplan FFW.
- Het verwijderen van de mijnbouwlocatie(s) na beëindiging van de gaswinning.

4.2 Situering en omvang van het initiatief

Het FFW-gasveld is gelegen in West-Fryslân, zie onderstaand figuur. Vermilion streeft naar een productiecapaciteit van maximaal 1,5 miljoen m³ per dag. De mijnbouwlocaties worden met elkaar verbonden, maar ook met het bestaande aardgasnetwerk van Vermilion.

Ligging FFW-gasveld t.o.v. bestaande gasvelden, pijpleidingnetwerken en mijnbouwlocaties van Vermilion

4.3 Productie van aardgas

De productie van aardgas uit het FFW-veld zal verlopen op de wijze zoals beschreven in het nog op te stellen winningsplan. De mijnbouwlocaties van FFW zijn onbemand en worden op afstand dag en nacht bewaakt. Het aardgas wordt getransporteerd via een ondergrondse gastransportleiding naar de bestaande gasbehandelingsinstallatie van Vermilion te Garijp, waar het geschikt wordt gemaakt voor levering aan het aardgasnet.

4.4 Aard van het FFW-project

4.4.1 Mijnbouwlocatie

Vermilion heeft het voornemen om één tot drie nieuwe mijnbouwlocaties aan te leggen, inclusief toegangswegen. Het is van belang dat de locatie goed toegankelijk is, ook met zwaarder transport. Hiervoor zal een toegangsweg aangelegd worden vanaf de beoogde mijnbouwlocaties naar de dichtstbijzijnde doorgaande weg. Hoe deze precies aangelegd zal worden is afhankelijk van de gekozen locatie en de milieueffecten.

De mijnbouwlocatie wordt voorzien van een terreinverharding (asfalt) en een gesloten hekwerk. Het ontwerp van de mijnbouwlocatie en de bedrijfsvoering zijn erop gericht om bodem, grond- en oppervlaktewaterverontreiniging te voorkomen. Na definitieve beëindiging van de activiteiten van Vermilion en het verwijderen en opruimen van de locatie wordt een eindsituatie onderzoek bodem uitgevoerd. Als blijkt dat de activiteiten van Vermilion de bodemkwaliteit nadelig hebben beïnvloed, zal Vermilion de oorspronkelijke bodemkwaliteit herstellen en het terrein in oorspronkelijke staat opleveren.

Op de mijnbouwlocaties zullen één of meerdere putkelders gebouwd worden. Vanuit deze putkelders worden putten geboord. Rondom de putkelder wordt een goot aangelegd, waar het hemelwater in valt en afgevoerd wordt in een hemelwaterput. Tijdens de productiefase wordt het water via een olie/water-afscheider, bezinkput en een 'waterslot' geloosd op het oppervlaktewater. Wanneer er werkzaamheden op de locatie uitgevoerd worden, wordt al het afstromende hemelwater opgevangen in een hemelwaterput en afgevoerd naar een erkende verwerker. Hiermee wordt voorkomen dat mogelijk vervuild water wordt geloosd op het oppervlaktewater. Ook wordt tijdens normaal bedrijf regelmatig de kwaliteit van het geloosde water gecontroleerd.

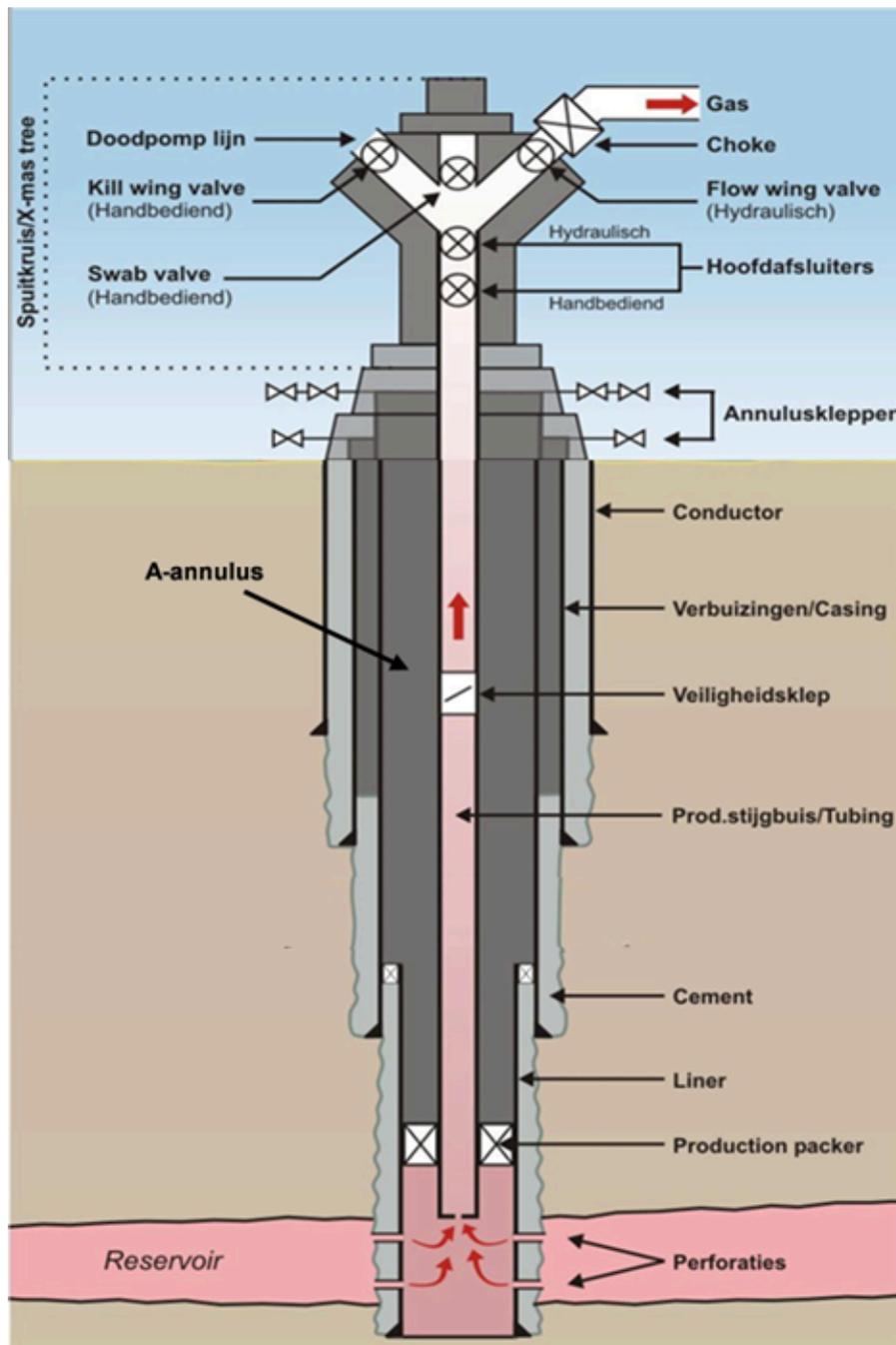

Voorbeeld van een mijnbouwlocatie van Vermilion

4.4.2 Putten

Per locatie kunnen meerdere putten geboord worden, mits dat nodig geacht wordt om het gas uit het veld te halen. De putten worden geplaatst in een putkelder, die vloeistofdicht verbonden is met de conductor. Een conductor is een stalen buis die enkele tientallen meters de grond in wordt geheid, om zo meer stabiliteit te bieden tijdens het boren en verontreiniging van het grondwater tegen te gaan. Via de conductor wordt de boorstang de grond in geleid om zo tot de gewenste diepte te boren.

Het boorgat wordt ‘verbuisd’ door regelmatig een stalen bekledingsbuis (‘casing’) in het boorgat vast te cementeren. Hierdoor wordt het boorgat gestabiliseerd en worden de grondlagen beschermd tegen mogelijke verontreinigingen. Het aanbrengen van een nieuwe buizenserie is afhankelijk van onder andere de diepte van het gat, de eigenschappen en de dikte van de aardlagen en de druk van de vloeistoffen in de aardlagen.

Schematische weergave van een put

Reinigen en testen van de put

Allereerst wordt de put gereinigd. Na het reinigen wordt de productiviteit getest. Tijdens het testen worden gegevens verzameld, waardoor er inzicht kan worden verkregen voor de kwaliteit en productiviteit van de aangeboorde gas-voerende laag.

Vanwege het feit dat er nog geen pijpleiding aanwezig is tijdens de testfase, kan het aardgas niet afgevoerd worden, waardoor het noodzakelijk is dat het geproduceerde aardgas afgefakkeld wordt. Hiertoe zal er dus ook een tijdelijke fakkelininstallatie op locatie zijn.

4.4.3 Verbinding gasnetwerk

Om het gewonnen aardgas te transporteren van de mijnbouwlocaties naar de bestaande gasbehandelingsinstallatie, wordt vanaf de locatie een ondergrondse transportleiding aangelegd. De transportleiding zal in verbinding gebracht worden met het bestaande gasnetwerk van Vermilion en naar de bestaande gasbehandelingsinstallatie te Garijp getransporteerd worden.

De nieuwe gastransportleiding heeft een diameter van circa 30 centimeter. Er zijn twee opties voor de aanleg van de gastransportleiding (of een combinatie van beiden):

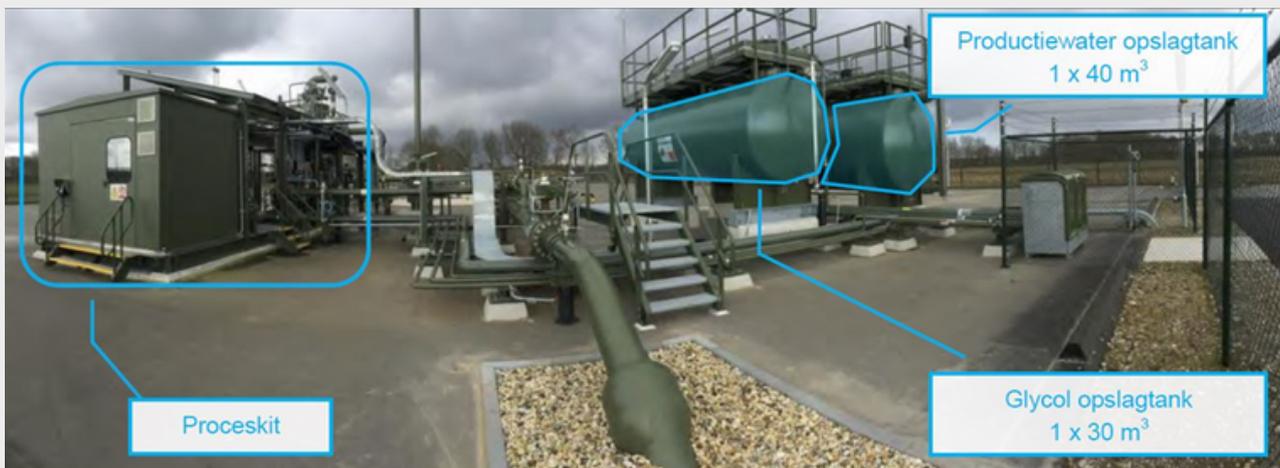
- Met een horizontale boring wordt de leiding aangesloten.
- Via een sleuf gegraven tot circa 1,5 meter onder maaiveld die, indien nodig, drooggehouden wordt door het toepassen van bemaling. In deze sleuf wordt de gastransportleiding gelegd.

4.4.4 Productie-installatie

Voor het in gebruik nemen van het FFW-gasveld, moeten op de gekozen mijnbouwlocaties productie-installaties geplaatst worden. Daarnaast zal bovengronds leidingwerk geïnstalleerd worden om de productie-installaties te verbinden met de putten, gastransportleiding en verschillende opslagtanks.

Separator

Tijdens de aardgasproductie kunnen de stoffen die zich in het aardgas bevinden condenseren, als gevolg van de temperatuur- en drukverandering. De vloeistof die overgehouden wordt, wordt ook wel het aardgascondensaat genoemd. Daarnaast kan er ook water uit de diepe ondergrond mee naar boven komen, het zogenaamde formatiewater. Het aardgascondensaat en het formatiewater worden uit het aardgas verwijderd met een 3-fasen separator. Het aardgascondensaat wordt in de gastransportleiding geïnjecteerd en samen met het aardgas naar de gasbehandelingsinstallatie getransporteerd. Het formatiewater wordt tijdelijk opgeslagen op de locatie in een opslagtank, waarna het afgevoerd wordt per tankauto. Het is de verwachting dat de hoeveelheid formatiewater toeneemt naarmate de productieperiode vordert. Het formatiewater bevat van nature metalen, koolwaterstoffen en een zeer kleine hoeveelheid mijnbouwhulpstoffen (o.a. stoffen om corrosie tegen te gaan). Het productiewater wordt door Vermilion geïnjecteerd in de diepe ondergrond of afgevoerd naar een erkende verwerker.

Voorbeeld productie-installatie op een mijnbouwlocatie

4.4.5 Verwijderingsfase

Als de locaties definitief worden verlaten, worden deze opgeruimd en in overleg met de landeigenaar in oorspronkelijke staat opgeleverd. De installaties worden gedemonteerd, gereinigd en afgevoerd. De put(ten) worden conform de daarvoor geldende regels afgedicht.

5. Alternatieven en Varianten

Het onderzoeken van mogelijke alternatieven en varianten is onderdeel van de mer-procedure. Het milieubelang van een groot en complex project moet volwaardig worden meegenomen in de voorbereiding van een projectbesluit. Voor nieuwe initiatieven wordt altijd gekeken naar de impact op de omgeving. Rekening houdend met de doelstelling en randvoorwaarden van het project zullen verschillende alternatieven en varianten ontwikkeld worden. In het kader van het MER zullen deze alternatieven en varianten worden beschouwd en zal het effect hiervan op het milieu worden vergeleken met de voorgenomen activiteit.

Binnen het FFW-project worden in het plan-mer en in de integrale effectenanalyse verschillende alternatieven bekeken, waar uiteindelijk een voorkeursbeslissing (VKB) uitkomt. Een alternatief wordt gedefinieerd als één van de mogelijke oplossingen. Niet elk denkbaar alternatief wordt meegenomen in deze afweging.

Een alternatief:

- Moet bijdragen aan het behalen van de doelstelling;
- Geeft informatie die nuttig is voor de besluitvorming over het project;
- Is niet strijdig met wettelijke kaders of beleidsuitgangspunten.
- Moet ook voor de initiatiefnemer uitvoerbaar zijn, zowel vanuit technisch als economisch oogpunt.

Een variant wordt gedefinieerd als een mogelijke uitvoering van het alternatief.

Het doel van het FFW-project, de hoofdactiviteit van Vermilion, is het aanboren en in productie nemen van het gasveld. Dit project bestaat uit meerdere onderdelen zoals beschreven in hoofdstuk 4.1. Binnen het FFW-project worden de mogelijke mijnbouwlocaties en tracés van gasleidingen tussen de nieuwe en bestaande locaties (Oppenhuizen en/of Oldelamer) gemarkeerd als alternatieven. Bij het bepalen en beoordelen van de mijnbouwlocaties en de tracés wordt gekeken naar verschillende aspecten die verder zijn uitgewerkt in hoofdstuk 6:

- Milieuaspecten (plan-mer);
- Kosten (IEA);
- Omgeving (IEA);
- Techniek (IEA);
- Toekomstvastigheid (IEA).

Daarnaast is er al een bestaande mijnbouwlocatie in Woudsend. Vermilion heeft de wens om deze locatie te hergebruiken, maar dit is afhankelijk van de andere nader te bepalen locaties. Deze locatie zal dan wel vergroot moeten worden.

Nadat de voorkeursbeslissing is vastgesteld met de gekozen mijnbouwlocaties en de verschillende tracés wordt door middel van een project-mer nader onderzoek gedaan naar de effecten op het milieu. Een variant wordt gedefinieerd als een mogelijke uitvoering op de gekozen alternatieven in de voorkeursbeslissing. Varianten van de alternatieven worden bepaald door de mogelijkheden voor bijvoorbeeld routes voor de toegangsweg tot de locatie of de aanleg van een elektraleiding in plaats van generatoren ten behoeve van het boorproces.

6. Te onderzoeken milieuaspecten

Zoals beschreven in de c-NRD bestaat de mer-procedure uit twee fasen.

In de eerste fase, het **plan-mer**, worden de varianten zoals beschreven in hoofdstuk 5 onderzocht op basis van ruimtelijke inpassing en milieueffecten. Op basis van deze onderzoeken wordt een voorkeursbeslissing genomen waarin de mijnbouwlocatie(s) en leidingtracé('s) worden vastgesteld. In hoofdstuk 6.2 worden beoordelingskader van deze onderzoeken verder beschreven.

De tweede fase bestaat uit een **project-mer**. Het project-mer richt zich op de verdere (milieu)technische uitwerking van de voorkeursbeslissing. Het beoordelingskader van de uit te voeren onderzoeken in het project-mer zijn verder toegelicht in hoofdstuk 6.3.

6.1 Beoordelingsmethode

De milieuaspecten worden onderzocht op basis van toetsingscriteria. De toetsingscriteria zijn ontleend aan (wettelijke) normen en beleidsdoelstellingen van de overheid. De analyses in het MER (plan-mer en project-mer) zijn waar nodig en mogelijk kwantitatief en verder kwalitatief uitgewerkt. De positieve en negatieve effecten van een alternatief of variant, ten opzichte van de VA, worden in het MER uitgedrukt aan de hand van een zogenoemde vijfpuntsschaal, waarbij de betekenis geldt zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Effectenbeoordelingsschaal

Beoordeling	Betekenis, het alternatief of de variant leidt tot een:
++	Sterk positieve verandering voor het beschouwde thema
+	Merkbare positieve verandering voor het beschouwde thema
0	Situatie die zich voor het beschouwde thema niet onderscheidt
-	Merkbare negatieve verandering voor het beschouwde thema
--	Sterk negatieve verandering voor het beschouwde thema

6.2 Plan-mer en integrale effectenanalyse

In het plan-mer worden de milieueffecten van de alternatieven op de voorgenomen activiteit kwalitatief beoordeeld aan de hand van relevante criteria en kaders. Naast het plan-mer wordt ook een integrale effectenanalyse (IEA) opgesteld. In de IEA worden de alternatieven getoetst op de thema's kosten, omgeving, techniek en toekomstvastheid. In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van het beoordelingskader van het plan-mer en de IEA.

Beoordelingskader plan-mer en IEA

Milieu (plan-mer)	Kosten (IEA)	Omgeving (EIA)	Techniek (IEA)	Toekomstvastheid (IEA)
Natuur (gebieds- en soortbescherming)	Investeringskosten	Hinder, overlast (licht en verkeer) en logistieke bereikbaarheid	Aantal ondergrondse doelen en zoekcirkels (1500-2000 meter)	Autonome ontwikkelingen
Bodem	Onderhoudskosten	Voldoende oppervlak beschikbaar	Kans op falen boring	Verwijderingsfase
Water (drinkwater gebieden en ASV's)		Toestemming grondeigenaar/ gebruiker	Bodemgeschiktheid	
Landschappelijke inpassing		Afstand gebouwen	Veiligheidsrisico's	
Archeologische- en cultuurhistorische waarden		Agrarisch gebruik	Mogelijkheden voor bundeling	
Geluid		Recreatie	Aantal en complexiteit kruisingen assets en infra	
Luchtkwaliteit		Andere projecten (hoogspanningsnet Tennet, Lelylijn en munitieopslag)	Afstand naar bestaande pijpleiding van locatie	
Externe veiligheid				

6.3 Project-mer

6.3.1 Beoordelingskader

In het project-mer wordt de voorkeursbeslissing, gekozen mijnbouwlocatie(s) en leidingtracé('s), en de mogelijke varianten verder uitgewerkt door de milieueffecten inzichtelijk te maken. In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van het beoordelingskader van het project-mer.

Beoordelingskader project-mer

Milieuthema	Criteria	Fase [14]	Detailniveau
Bodem(beweging)	• Bodemdaling	P	Kwantitatief
	• Bodemtrillingen	A, P en V	Kwantitatief
	• Beïnvloeding bodemkwaliteit	A, P en V	Kwalitatief
Water(huishouding)	• Verandering grondwaterstanden en -berging	A, P	Kwalitatief
	• Verandering van opvoerhoogte gemalen en hoogte keringen	A, P	Kwalitatief
	• Algemene regels	A, P	Kwantitatief
Natuur en ecologie	• Beïnvloeding beschermde natuurgebieden (stikstofdepositie)	A, P en V	Kwalitatief
	• Beïnvloeding flora en fauna	A, P	Kwalitatief
Ruimtegebruik, landschap, archeologische- en cultuurhistorische waarden	• Ruimtebeslag op landbouwgronden	A	Kwalitatief
	• Effecten op landschappelijke structuur	A, P en V	Kwalitatief
	• Aantasting archeologische- en cultuurhistorische waarden	A	Kwalitatief
	• Gebouwd erfgoed	A	Kwalitatief
	• Werelderfgoed	A	Kwalitatief
	• Aardkundige waarden	A, V	Kwalitatief
Geluid	• Geluid op beoordelingspunten	A, P en V	Kwantitatief
Luchtkwaliteit	• Immissie/ emissie PM10, PM2,5 en NOx	A, P en V	Kwantitatief
Externe veiligheid	• Plaatsgebonden risico (QRA)	A, P	Kwantitatief
	• Groepsrisico (QRA)	A, P	Kwantitatief
Licht	• Lichthinder	A, P en V	Kwalitatief
Grond-, hulp- en afvalstoffen	• Preventie en verwerking van afval	A, P en V	Beide
	• Emissies van ZZS	P	Beide

[14] A = aanlegfase, P = productiefase, V = verwijderingsfase

Bodem(beweging)

Bodembeweging omvat zowel bodemdaling als het risico op geïnduceerde aardbevingen. Hierbij wordt aangesloten bij de onderzoek systematiek zoals voorgeschreven voor de besluitvormingsprocedure van winningsplannen [15].

Dit betreft wettelijk vereiste informatie ten aanzien van bodembeweging en het voorkomen en beperken van eventuele schade:

- De contouren van de verwachte uiteindelijke mate van bodemdaling;
- Een overzicht met het verloop van de verwachte mate van bodemdaling in de tijd met daarbij een opgaaf van de onzekerheid omtrent de verwachte mate van bodemdaling;
- Een beschrijving van de mogelijke omvang en verwachte aard van de schade door bodembeweging;
- Een beschrijving van de maatregelen die worden genomen om bodembeweging en daaruit voortvloeiende schade te voorkomen of te beperken.

Bij de aanleg van de locatie en leidingtracé vindt vergraving van de bodem plaats. In het project-mer wordt voordat de activiteiten gaan plaatsvinden nagegaan in hoeverre de bodem verontreinigd is.

Op alle locaties en tijdens alle fases van het project zullen waar potentiële bedreigingen voor verontreiniging van de bodem aanwezig zijn, bodembeschermende maatregelen worden getroffen volgens de BB-CVM richtlijn. De bodembeschermende voorzieningen en de invloed hiervan op het risiconiveau zal getoetst worden aan de hand van de BB-CVM.

Water(huishouding)

De voorgenomen activiteit kan effect hebben op het oppervlakte- en grondwater. Gedurende de productiefase zal neerslag worden afgevoerd via een randsloot naar het omringende watersysteem. Daarnaast wordt op basis van de te verwachten (cumulatieve) bodemdaling vastgesteld in hoeverre de waterhuishouding in het gebied wordt beïnvloed (verdroging/vernatting). In het project-mer en het winningsplan wordt inzicht gegeven in de gevolgen voor het watersysteem en de afgeleide effecten op waterveiligheid, natuur en landbouw.

Tijdens de aanleg vindt tijdelijk onttrekking van grondwater plaats in de vorm van bronningen zodat tijdens de bouw “droog” gebouwd kan worden. In de test- en productiefase wordt het formatiewater gescheiden van het aardgas en aardgascondensaat en afgevoerd naar een erkende verwerker. Het hemelwater wordt via een hoekbak (waterslot), zoals beschreven in paragraaf 4.4.1, geloosd op het grondwater. In het project-mer worden deze stromen nader beschreven en worden de mogelijk effecten op de omgeving verder beschouwd.

[15] <https://mijnbouwvergunningen.nl/page/view/65d3dbbc-1b53-45c4-a947-aa34afda9d99/het-winningsplan-de-procedure>

Natuur en ecologie

De invloed van de activiteiten m.b.t. stikstofdepositie op omliggende ecosystemen (Natura 2000-gebieden) zal worden onderzocht. Daarnaast worden ook de andere aspecten in het kader van soorten- en gebiedsbescherming beschouwd. Deze toetsen worden met name uitgevoerd voor de meest nabijgelegen gebieden met natuurwaarden. Uit met name de voortoets blijkt of sprake is van negatieve significante gevolgen en of een Passende Beoordeling noodzakelijk is.

Ruimtegebruik, landschap, archeologische- en cultuurhistorische waarden

De aanleg van de mijnbouwlocatie en leidingtracé hebben gevolgen voor het huidige ruimtegebruik. De aanwezigheid van de mijnbouwlocatie kan leiden tot impact op het landschap en ondergrondse werkzaamheden en daarmee tot effecten op landschap, archeologie en cultuurhistorie.

In het project-mer wordt onderscheid gemaakt tussen de tijdelijke activiteiten (aanleg locatie en de boring) en de productiefase (productie van aardgas). De locatie wordt landschappelijk ingepast in overleg met de direct omwonenden en andere belanghebbenden.

In het gebied kunnen archeologische- en cultuurhistorische waarden voorkomen. In het project-mer vindt een toetsing plaats van mogelijke archeologische waarden in het gebied in verband met de kans op schade bij vergraving. In eerste instantie vindt in het plan-mer een inventarisatie plaats van archeologische waarden. Mocht hieruit blijken dat de kans op archeologisch waardevolle elementen aanwezig is, dan zal veldwerk worden uitgevoerd om dit nader in beeld te brengen.

Daarnaast wordt in het project- en plan-mer speciale aandacht besteed aan de lijst van werelderfgoed en aardkundige waarden. Indien werelderfgoedwaarden betrokken zijn zal zo nodig een Heritage Impact Analyse (HIA) worden uitgevoerd waarvan de resultaten worden verwerkt in het project-MER.

Geluid

De voorgenomen activiteiten zullen naar verwachting voor geluid zorgen. Tijdens de boorwerkzaamheden, de aanleg van de mijnbouwlocatie, de bijbehorende toegangsweg en het leidingwerk zal tijdelijk sprake zijn van een toename van geluid. Hierbij moet gedacht worden aan het boren naar het gasveld, de aanvoer van materiaal en het gebruik van werktuigen. In de productie- en verwijderingsfase zal het geproduceerde geluid naar verwachting minder zijn.

De geluidscontouren van de representatieve bedrijfsconditie per beoordelingsperiode worden berekend en gepresenteerd. Aangegeven zal worden hoe de geluidscontouren passen binnen de relevante zoneringscontouren.

Luchtkwaliteit

Bij de voorgenomen activiteit komen emissies vrij. In de aanlegfase zijn de volgende emissiepunten verwacht: werktuigen, generatoren, verkeer, de boorinstallatie en de tijdelijke affakkelininstallatie. In de productiefase worden weinig emissies verwacht. Alleen tijdens calamiteiten of onderhoud kan emissie naar de lucht plaatsvinden. De emissies in de verwijderingsfase worden vergelijkbaar aan de aanlegfase geacht, omdat naar verwachting vergelijkbaar materieel gebruikt wordt om de oorspronkelijke staat te herstellen.

De invloed van de emissies op de luchtkwaliteit in de omgeving zal met name kwantitatief worden bepaald, onder andere door middel van verspreidingsberekeningen. Gekeken zal worden hoe de emissies wijzigen ten gevolge van de verschillende alternatieven.

(Externe) veiligheid

Bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten moet rekening gehouden worden met onvoorziene gevaarlijke omstandigheden en calamiteiten. Hier wordt tijdens het ontwerp al rekening mee gehouden, maar ook bij uitvoering zal er constante monitoring zijn. Dergelijke gevaarlijke situaties kunnen zijn:

- Blow out bij de put tijdens het boren of bij onderhoud.
- Gaslekkage vanuit de put, de installaties of de gastransportleiding.

Daarnaast zal voor de locaties een noodplan opgesteld worden waarin zal worden meegenomen op welke wijze er omgegaan moet worden met een noodsituatie en waar nodig op welke wijze de omgeving geïnformeerd zal worden.

In het project-mer wordt het aspect veiligheid voor de locatie en omgeving onderzocht door middel van een Quantitative Risk Analysis (QRA).

Licht

De voorgenomen activiteiten zullen lichtemissies naar de omgeving tot gevolg hebben. De verwachting is dat dit zich beperkt tot de aanlegfase. Tijdens de aanlegfase kunnen 24/7 werkzaamheden plaatsvinden, waardoor er lichtemissie is. Daarnaast zal ook het affakkelen als emissiepunt gelden. Tijdens de productiefase en verwijderfase zal de lichtemissie beperkt blijven. In het project-mer wordt dit verder toegelicht.

Grond-, hulp- en afvalstoffen

Tijdens de aanleg-, productie en verwijderingsfase worden verschillende activiteiten uitgevoerd waar grond- en hulpstoffen worden gebruikt. Daarnaast ontstaan er afvalstromen. Het ontstaan en de verwerking van deze afvalstromen wordt in detail besproken in het project-mer. Ook de mogelijkheden in het kader van de circulaire economie en het Landelijk Afvalbeheerplan 3 (LAP3) voor deze reststromen zal hier worden besproken.

(potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen ((p)ZZS)

Tijdens het productieproces ontstaat er een afvalstroom genaamd formatiewater, dat mogelijk benzeen bevat. De emissies naar de lucht en/of het water zullen beschouwd worden in het project-mer, waarbij wordt aangegeven hoe de verplichtingen voor minimalisatie en monitoring worden toegepast.

6.3.2 Cumulatie

De beoogde activiteiten op de mijnbouwlocatie FFW worden beschouwd in cumulatie met andere activiteiten en projecten binnen het projectgebied/studiegebied. In het MER wordt een overzicht opgenomen van de overige activiteiten en projecten die worden beschouwd. De aardgasproductie van de bestaande locaties in de omgeving die kunnen leiden tot bodembeweging maken in ieder geval onderdeel uit van de cumulatie.

In het MER zal voor de referentiesituatie (de huidige situatie + de autonome ontwikkelingen) worden bepaald welke gasvoorkomens cumulatief worden meegenomen in de effectbeoordeling.

6.3.3 Monitoring en evaluatie

In het project-mer zal ook het onderdeel Monitoring en evaluatie worden behandeld met oog op de optredende significante milieueffecten en de mitigerende maatregelen

BILFINGER ENGINEERING & CONSULTANCY
LAAN VAN NIEUW OOST-INDIË 25
2593 BJ DEN HAAG
POSTBUS 16029
2500 BA DEN HAAG

19 MAART 2025
ORDERNUMMER: T58479.00
DOCUMENTNUMMER: 3363001
REVISIE: 1

1	19-03-2025	Revisie n.a.v. AO & BO		
0	15-01-2025	Concept NRD FFW-project		
Rev.	Datum	Omschrijving	Opsteller	Check

BILFINGER

Northwest Europe

Bilfinger Engineering & Consultancy

Laan van Nieuw Oost-Indië 25

2593 BJ The Hague

P.O. Box 16029

2500 BA Den Haag

The Netherlands

Phone +31 88 996 70 00

thehague@bilfinger.com

www.tebodin.bilfinger.com

Bank Account

Deutsche Bank

Account no. 26.51.77.014

IBAN NL72DEUT0265177014

BIC DEUTNL2A

VAT register no. NL820421960B01

Trade register no. 27336603,

The Hague